

اثر مهاری عصاره آبی- الکی آویشن باریک بر ترشح اسید معده موش صحرایی در

شرایط پایه، واگوتومی و تحریک عصب واگ

چکیده

زمینه و هدف: آویشن باریک (کاکوتی)، از تیره نعناع، گیاهی است که در سالهای اخیر اثرات ضد اکسیدانی، ضد التهابی و ضد میکروبی آن گزارش شده است، این گیاه در طب سنتی برای ناراحتی‌های گوارشی کاربرد دارد. هدف این مطالعه، بررسی اثر این گیاه بر ترشح اسید معده در موش صحرایی و مکانیسم احتمالی آن است.

روش بررسی: این مطالعه از نوع مداخله‌ای و تجربی آزمایشگاهی می‌باشد که در آن ۲۴ سر موش صحرایی نژاد ویستار با وزن ۲۵۰-۳۰۰ گرم، به‌طور تصادفی به دو گروه ۱۲ تایی کنترل و آزمون تقسیم شدند. پس از بیهوشی حیوانات با تیوپتال سدیم (۵۰ میلی‌گرم به ازای هر کیلوگرم وزن، داخل صفاقی)، تراکتوستومی، لاپاراتومی و گاستروتنوستومی انجام گردید. از عصاره آویشن باریک در دوزهای ۰/۵ و ۲ میلی‌گرم به ازای هر کیلوگرم وزن (در حجم ۱ میلی‌لیتر)، استفاده شد و برای تهیه نمونه ترشح اسید معده روش washout به کار رفت و غلظت اسید ترشعی معده به روش تیتراسیون با هیروکسید سدیم (NaOH) اندازه‌گیری گردید. نتایج به صورت میانگین $\pm$ میانگین خطای معیار، بیان و با استفاده از آزمون Unpaired t-test، نتایج بررسی شد و $P > 0.05$ معنی‌دار تلقی گردید.

یافته‌ها: عصاره آویشن باریک در حالت پایه به‌طور معنی‌داری ترشح اسید معده را مهار کرد. واگوتومی موجب حذف اثر مهاری عصاره بر ترشح اسید معده شد و دوز ۲ میلی‌گرم به ازای هر کیلوگرم وزن عصاره اثر تحریکی بر ترشح اسید نشان داد. اثر کاهشی عصاره بر ترشح اسید معده در وضعیت تحریک عصب واگ در دوز ۱ میلی‌گرم به ازای هر کیلوگرم وزن در مقایسه با گروه کنترل معنی‌دار بود.

نتیجه‌گیری: نتایج نشان داد که عصاره آویشن باریک اثر مهاری بر ترشح اسید در حالت پایه و تحریک شده دارد. مقایسه اثر عصاره در وضعیت‌های پایه، واگوتومی و تحریک عصب واگ نشان می‌دهد که این اثر از طریق مهار عمل پاراسمپاتیک واگ معدی صورت می‌گیرد.

کلیدواژه‌ها: ۱- آویشن باریک ۲- اسید معده ۳- واگوتومی ۴- عصب واگ

*دکتر سعید نیازمند I

دکتر محمود عرفانیان احمدپور II

دکتر موسی‌الرضا حاج‌زاده III

خدیجه حسینی IV

تاریخ دریافت: ۸۷/۳/۱۲، تاریخ پذیرش: ۸۷/۸/۱۲

مقدمه

افزایش یافته است. آویشن باریک که در اکثر نقاط ایران به آن کاکوتی می‌گویند و در منطقه شمال خراسان با نام آنخ شناخته می‌شود، از تیره نعناع بوده و گیاهی است که به حالت وحشی و خودرو، در نواحی کوهستانی بخش‌های مرکزی ایران و در ترکمنستان، افغانستان، ارمنستان، آناطولی، پاکستان، آسیای مرکزی، سوریه، ماورای قفقاز و غرب سیریری می‌روید. قسمت مورد استفاده گیاه برگ و

اختلالات گوارشی شیوع بسیار بالایی در بین جوامع انسانی دارند و اغلب این بیماری‌ها به صورت زخم معده و اثنی عشر، ورم معده و سوء هاضمه است. بسیاری از این اختلالات به درجاتی ناشی از اختلال در ترشح اسید معده می‌باشند.^(۱) گرایش به مصرف داروهای گیاهی در درمان و پیشگیری از بیماری‌ها، در سطح جهان به‌طور چشمگیری

این مقاله خلاصه‌ای از پایان‌نامه خانم خدیجه حسینی در مقطع کارشناسی ارشد فیزیولوژی جانوری به راهنمایی آقای دکتر سعید نیازمند و دکتر محمود عرفانیان احمدپور و مشاوره آقای دکتر موسی‌الرضا حاج‌زاده می‌باشد که هزینه انجام پژوهش در قالب طرح تحقیقاتی شماره ۱۸۶۲۴۶ از محل اعتبارات معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی مشهد تأمین گردیده است.

(I) استادیار و دکترای فیزیولوژی انسانی، گروه فیزیولوژی دانشکده پزشکی و مرکز تحقیقات قلب و عروق، میدان آزادی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مشهد، خراسان مرکزی، ایران (* مؤلف مسؤول).

(II) استادیار و دکترای آناتومی، گروه آناتومی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد مشهد.

(III) دانشیار و دکترای فیزیولوژی انسانی، گروه فیزیولوژی دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مشهد، خراسان مرکزی، ایران.

(IV) کارشناسی ارشد فیزیولوژی جانوری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد مشهد.